

sveto; — nikoli ni sprava mogoča s takimi ljudmi, ki so ostanki nekdanjega uradniškega gospodstva (birokracije) in absolutističnega napuha; — nikoli s takimi ljudmi, ki ker so domači, so se izneverili svojemu narodu, katerim ni nič sveto, katerim je denarni žakelj glavni bog, in katerim narodnost ni družega nič, kakor to, da si nasitijo svoja grda poželenja.

S tako drhaljo se avstrijski narodi nikoli ne bojo sprijaznili. Oni niso zastopniki poštenih Nemcev, še manj pa zastopajo nemški narod v Avstriji. In prav to so tisti ljudje, ki so nekdanj visokospoštovano ime Avstrije pripravili ob čast ter jo pogazili v nadloge, v katerih se dandanes nahaja“.

Tako „Zukunft“.

Kranjska duhovščina in pa ljubljanski „liberalci“.

„Poglavitni krivec vsega, kar se koli kje na Kranjskem napačnega zgodi, je duhovščina“. Tako se glasi najnovejše gêslo ljubljanskih „liberalcev“, in to geslo gré zdaj po vseh „liberalnih“ časnikih, in po vseh spomenicah, ki jih pošiljajo ljubljanski „ustavoljubi“ do ministerstev.

Vsak nepristrani človek, ki sliši ta hrup in te strašne obtožbe, mora radoveden vprašati: kaj vendar kranjska duhovščina strašanskega počenja; kakošne neizrečene hudobije doprinaša, da je zoper njo toliko vpitja in kriča?

Zato smo ljublj. „Tagblattu“ od 10. t. m. res prav od srca hvaležni, da se je enkrat toliko potrudil, da je posamič in po imenu povedal, zavoljo katerih pregreh je postavljena naša duhovščina pod obtožbo in na kaj se opira glasno „liberalno“ vpitje: križaj jo!

Poslušajte tedaj, dragi bralci, in strmite!

„Če pomislimo — tako začne „Tagblatt“ z umetno perijodo in resnobno grbanči svoje čelo — če pomislimo, kako se ponašajo kaplani pri volitvah na deželi; kako gredó pred kmeti na tabore; če se spomnimo tistih pridig, ki smo jih že večkrat v našem časniku omenili; če pomislimo, kako duhovni na taborih govoré; če nam pride nevedna mistifikacija Boštjana Kulovica(?), potem sirovi napad nekega kaplana (ali g. R.?) na poštenega uradnika in še marsikaj družega na misel: potlej....“

Tukaj imate ves račun velikih pregréh duhovščine kranjske. To je vse, kar vé „Tagblatt“ do naše duhovščine povedati. In zavoljo tega je ves „liberalni taborček ljubljanski“ na nogah; ter se na pomaganje kličejo vsi cislajtanski ministri, vsi policaji, vsi žandarji in povrh še vse krvave sodnije.

Ker so tedaj te pregrehe tako strašne in neslišane, ne bo odveč, če si jih tudi vsako posebej malo bolj na tanko ogledamo.

Prvo je tedaj: da se duhovni volitev udeležujejo, in da pri njih agitujejo. Zakaj bi pa ne? To delajo tudi c. k. uradniki, c. k. učitelji in drugi. Zakaj bi tedaj duhovni ne? Ali mar nimajo tistih državljanskih pravic in tistih državljanskih dolžnosti, ko vsak drug? Ali se morebiti deželni in državni zbor duhovnov nič ne tiče, ter jih postave, ondi narejene, morebiti nimajo vezati? To so res čudni, ti „liberalci“! V tem, ko na pretrge vpijejo, da naj se vse postave, na državnem zboru ustvarjene, proti duhovščini brezobzirno spolnujejo, zahtevajo ob enem, da mora duhovščina takrat, ko se volijo tisti, ki te postave delajo, križem roke držati. Ali je to svoboda? Ali je to enaka pravica za vse? V tem, ko ti „liberalci“ na vse grlo kričé, da smo pred postavbo vsi

enaki; v tem ko se sami še posebej na čl. 13. osnovne postave zastran splošnih državljanskih pravic sklicujejo, ki pravi: „vsak ima pravico, med postavnimi mejami svoje misli s tiskom, pismom ali besedo prosto razodevati“, v tistem hipu zahtevajo od duhovščine, da mora pri volitvah molčati in mirno gledati, kedar bi „liberalci“ ali njih zvezniki birokratje volilce po svoje obdelovali. Ali ni tako zahtevanje tako imenovanih „verfassungstreu-cev“ naravnost proti ustavi? Po naši misli imajo duhovni kakor vsak drug državljan ne samo pravico, ampak sveto dolžnost, kar najživejše udeleževati se volitev in z vso skrbjo delati na to, da se izvolijo taki možje, ki bodo postave delali državi, deželi in cerkvi na korist. Kdor bi hotel duhovščino ali kogar družega v tem delovanju motiti ali zadrževati, ta je sovražnik svobode in enakopravnosti, ta je ustavolomec!

Druga pregreha je, da hodijo duhovni na tabore in tam celó govoré. Prašamo spet, zakaj pa ne? Ali taborovanje ni ustavna pravica? Ali pred postavbo nismo vsi enaki? Kdo sme tedaj duhovnom zameriti, ako se ustavnih in postavnih pravic poslužujejo? Če je pa kdo posamesni kaj nepostavnega rekel, zakaj mu pričujoči ces. komisar ni ustavil besede? Saj ima pravico do tega in pa dolžnost, ne da bi mustast sedel na taborišču, ampak da brž odvrne vsako nepostavnost. Saj bi bilo to veliko lepše, ko bi vi vselej tistega povedali, ki je res kriv, nego da po nedolžnem vso duhovščino opravljate in denuncirate.

Tretja pregreha so „liberalcem“ pridige. Mi zastran tega le toliko vemo, da naše sodnije ne duhovne ne posvetne še niso nikogar obsodile zavoljo nepostavnega pridigovanja. Zato smo si tudi popolnoma v svesti, da se naši duhovni niso pregrešili ne zoper božjo ne zoper posvetno postavbo. Vse drugo je, kar kak najet „špicelj“ ovadi, in pa, kar je kdo res govoril ali delal. Sicer pa naj ljubljanski „liberalci“ pomislijo, če niso s pridigami duhovnov zadovoljni, da tudi „liberalni nauki“ niso drugim po godi. To je že tako na svetu, da vsak ne more vsem vstreči.

Pridemo zdaj do velikih grešnikov Boštjana Kulovica in tistega kaplana, ki je poštnega uradnika prijel. Kaj da bi bila ona dva naredila, tega ne vemo mi prav nič; vendar kaj posebno hudega ni moglo biti, ker nismo slišali, da bi jih bil kdo zavoljo tega tožil, in ker je več ko gotovo, da bi jima možje od „Tagblatt-a“ ne prizanašali, ko bi res kaj pravega do nju vedeli. Za trdno smo pa tega prepričani, da ona dva nista toliko žalila tujega poštenja v celem svojem življenji, kolikor „Tagblatt“ en sam dan.

Na zadnje imamo le še pristavek: in še marsikaj družega. To pa je tak pristavek, ki bi največjemu Šeakspearjevemu intrigantu čast delal. „Ha, ko bi jaz hotel, jaz bi vedel kaj povedati; toda raji molčim“ — tako na priliko bi začel tudi Jago ali kak drug tak kovarnik s skrivnostnim obrazom svoje opravljivo delo. Vendar se „Tagblatt“ strahovito moti, če misli, da bo takemu splošnemu natolcevanju kdo drug kaj verjel, razun kak slepár od njegove stranke. Zakaj vsi drugi smo trdno prepričani, da bo „Tagblatt“ čez duhovščino zmiraj raji preveč povedal, ko premalo, in da se bo veliko pred kaj zlagal, kakor bi pa resnico zamolčal, ko bi jo le vedel.

Tako smo obravnavali vse, kar koli ljubljanski „Tagblatt“ do naše duhovščine vé, in zdaj naj sodi nepristrani svet, koliko so utrjene vse tiste pritožbe, ki jih mestni odbor, konstitucionalno društvo in sploh ljubljanski liberalci zoper njo na Dunaj pošiljajo.